

ЭЧТӘЛЕК

Лермонтов ижатының якты нуры тәэсирендә. Ленар Шәех	6
--	---

ШИГЫРЬЛӘР

(1828—1841)

Көз (Осень). Ленар Шәех тәржемәсе	10
Шагыйрь (Поэт). Заки Нури тәржемәсе	11
Баллада (Баллада). Әхмәт Юныс тәржемәсе	12
Черкес кызы (Черкешенка). Ленар Шәех тәржемәсе ..	14
Ике лачын (Два сокола). Әхмәт Юныс тәржемәсе	15
...га /«Ешрак бак син көзгәңә...»/ /К... /«Глядися чаще в зеркала...»/. Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	16
Грузин җыры (Грузинская песня). Әхмәт Исхак тәржемәсе	16
Дустыма (К другу). Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	18
Дусларыма (К друзьям). Ленар Шәех тәржемәсе	19
Грузиновка (Грузинову). Ленар Шәех тәржемәсе	19
Романс /«Тормыш мәкереннән канатһысыз...»/ /Романс /«Коварной жизнью недовольный...»/. Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	20
Минем иблис (Мой демон). Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	21
Гыйбадәт (Молитва). Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	22
Монолог (Монолог). Рифат Салах тәржемәсе	23
«Гүзәллеген белән җөлөп итмә!» («Не привлекай меня красотой!..»), Ленар Шәех тәржемәсе	24
Романс /«Сәдә сәмови җән илә...»/ /Романс / «Невинный нежною душой...»/. Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	24

Пан (Пан). Галимжан Гыйльманов тәржемәсе	25
Жыр /«Узгон кеннарнең өраге...»/ (Песня /«Светлый призрак дней минушки...»/). Ленар Шәех тәржемәсе	26
Рус мелодиясе (Русская мелодия). Әхмәт Исхак тәржемәсе	28
Сугыш (Война). Ленар Шәех тәржемәсе	29
«Менә, дустым, минем соксыз илһамның химешләре!» («Вот, друг, плоды моей небрежной музы...»). Фанил Гыйләжәв тәржемәсе	30
«Тынсыз хәятне оңытып...» («Забывши волнения жизни мятежной...»). Рифат Салах тәржемәсе	30
Терек зары (Жалобы турка). Кави Наһжи тәржемәсе	31
11 июль (11 июля). Галимжан Гыйльманов тәржемәсе	32
30 июль (30 июля). Кави Наһжи тәржемәсе	33
Арфа (Арфа). Әхмәт Исхак тәржемәсе	34
Рахмәтләмен! (Благодарю). Ленар Шәех тәржемәсе	35
Кора күзләре (Черны очи). Рифат Салах тәржемәсе	36
Ахмак гүзәлгә (Глупой красавице). Ленар Шәех тәржемәсе	36
Давыл (Гроза). Заки Нури тәржемәсе	37
«Давыл шуалый иркен дикчез буйлап...» («Гроза шумит в моряк с конца в конец...»). Заки Нури тәржемәсе	38
«Димәк, сау бул! Тәүге тапкыр шушы аواز...» («Итак, прощай! Впервые этот звук...»). Ленар Шәех тәржемәсе	38
«Шатлык миңа күптән инде хиянат итте...» («Хоть давно изменила мне радость...»). Галимжан Гыйльманов тәржемәсе	38
Кавказга (Кавказу). Заки Нури тәржемәсе	39
Рус җыры (Русская песня). Заки Нури тәржемәсе	40
Сугышчы кабере (Могила бойца). Сатих Ботгал тәржемәсе	41

Миңем йортым (Мой дом). Булат Ибраһим тәр- жемәсе	43
...га /«Уйлама син тигъ деп миңе кызгануга...»/ (К... / «Не думай, чтоб я был достоин сожаленья...»/). Әхмәт Исхак тәржемәсе	44
...га /«Озақ тарма ерак үл илда...»/ (К... /«Не медли в долиной стороне...»/). Заки Нури тәржемәсе	45
Стансалар /«Туйдым инде илда интегүден...»/ (Стансы /«Не могу на родине томиться...»/). Әхмәт Исхак тәржемәсе	46
Теләнге (Нищий). Әнвар Даавдов тәржемәсе	47
Новгород (Новгород). Кави Наһжи тәржемәсе	48
Ялғызлык (Одиночество). Әхмәт Исхак тәржемәсе	49
...га /«Житәр гофу иту озынлыны!»/ (К... /«О, полно извиняты разврат!»/). Әхмәт Исхак тәржемәсе	50
Чинан җыры (Песнь барда). Булат Ибраһим тәржемәсе	51
Ташкын (Поток). Заки Нури тәржемәсе	53
Юрау (Предсказание). Заки Нури тәржемәсе	54
Саубуллашу (Прощание). Ленар Шәех тәржемәсе	55
Тәубә (Раскаянье). Рифат Салах тәржемәсе	56
Дан (Слава). Рифат Салах тәржемәсе	58
Күрше (Сосед). Әхмәт Исхак тәржемәсе	59
«Житте үл кані Хазер котим...» («Свершилось! Полно ожидать...»). Булат Ибраһим тәржемәсе	60
Кич (Вечер). Әхмәт Исхак тәржемәсе	61
Яз (Весна). Галимжан Гыйльманов тәржемәсе	62
Дулкыннар һәм кешеләр (Волны и люди). Заки Нури тәржемәсе	63
Йолдыз (Звезда). Әхмәт Исхак тәржемәсе	64
Жир һәм күк (Земля и небо). Әхмәт Исхак тәржемәсе	65

Стансалар /«Куз сал, нинди тыныч минем хараш...»/ (Стансы /«Взгляни, как мой спокоен взор...»).	
<i>Илһам Ноғман тәржемәсе</i>	66
Кавказ иртәсе (Утро на Кавказе). <i>Илһам Ноғман</i>	
<i>тәржемәсе</i>	67
Фәрештә (Ангел). <i>Булат Ибраһим тәржемәсе</i>	68
Тормыш касәсе (Чаша жизни). <i>Әхмәт Исхак тәрже-</i>	
<i>мәсе</i>	70
Эч бұшату (Исповядь). <i>Фәнил Гыйләжәв тәржемәсе</i>	70
«Өметсезлек рухы сыман...» («Как дух отчаянья	
и зла...»). <i>Ленар Шәех тәржемәсе</i>	71
Өмет (Надежда). <i>Әхмәт Исхак тәржемәсе</i>	72
Портрет (Портрет). <i>Фәнил Гыйләжәв тәржемәсе</i>	73
«Утырам иске бүлмәдә...» («Сижу я в комнате	
старинной...»). <i>Булат Ибраһим тәржемәсе</i>	74
Ирек (Воля). <i>Кали Нәжми тәржемәсе</i>	75
...га /«Хәк Тәгалә үз хөкемен айтте...» / (К... /	
«Всевышний произнёс свой приговор...» /).	
<i>Илһам Ноғман тәржемәсе</i>	76
«Мине Раббым фәрештәләр...» («Я не для ангелов	
и рая...»). <i>Фәнил Гыйләжәв тәржемәсе</i>	77
П...га (К Л.). <i>Хисам Камалов тәржемәсе</i>	78
«Ата белән улга жирдә ни авыр...» («Ужасная судьба	
отца и сына...»). <i>Заки Нури тәржемәсе</i>	79
Теләк (Желание). <i>Әнвәр Давыдов тәржемәсе</i>	81
Жыр /«Жипферди сары яфрактар...» / (Песня	
/«Жёлтый лист о стебель бьётся...» /). <i>Әхмәт</i>	
<i>Ерикәй тәржемәсе</i>	82
«Ни өчен мин туманганмын...» («Для чего я не	
родился...»). <i>Әхмәт Ерикәй тәржемәсе</i>	83
Ике батыр (Два великана). <i>Әхмәт Исхак</i>	
<i>тәржемәсе</i>	84
Had we never loved so kindly. <i>Әхмәт Исхак</i>	
<i>тәржемәсе</i>	85

«Ок, мин Байрон түгел, мин — бүтән...» («Нет,	
я не Байрон, я другой...»). <i>Шәйхи Маннур</i>	
<i>тәржемәсе</i>	85
Жипкән (Парус). <i>Ленар Шәех тәржемәсе</i>	86
«Тыңла әле, без мәңгегә китсәк бергә...» («Послушай,	
быть может, когда мы покинем...»). <i>Ренат Харис</i>	
<i>тәржемәсе</i>	86
Саубуллашу (Прощание). <i>Заки Нури тәржемәсе</i>	87
...га /«Кичер! — башка очрашмабыз, куллар...» /	
(К... /«Прости! — мы не встретимся боле...» /).	
<i>Хисам Камалов тәржемәсе</i>	89
«Өметләргә тулы жаның...» («Слова разлуки	
повторяя...»). <i>Ландыш Равилова тәржемәсе</i>	90
Кояш (Солнце). <i>Заки Нури тәржемәсе</i>	91
Романс /«Тора иде соргылт кия дигүез буенда...» /	
(Романс /«Стояла серая скала на берегу	
морском...» /). <i>Әхмәт Исхак тәржемәсе</i>	91
Камыш (Тростник). <i>Исмагыйль Шәфиев тәржемәсе</i>	92
Романс /«Син китсәң яу кырына...» / (Романс	
/«Ты идёшь на поле битвы...» /). <i>Шәйхи Маннур</i>	
<i>тәржемәсе</i>	94
«Күңел азат булыр вакыт...» («Время сердцу быть в	
покое...»). <i>Ландыш Равилова тәржемәсе</i>	95
...га /«Түбәнләнем башым иеп синең алда...» /	
(К... /«Я не унижусь пред тобою...» /). <i>Нури</i>	
<i>Арсланов тәржемәсе</i>	96
«Мин яшәргә теләм! сатыш теләм...» («Я жить хочу!	
Хочу печали...»). <i>Ренат Харис тәржемәсе</i>	97
«Күк шәмнәре арасында...» («Посреди небесных	
тел...»). <i>Әхмәт Исхак тәржемәсе</i>	98
«басып тордык, тынлык соклан, без сафта...»	
(«В рядах стояли безмольной толпой...»). <i>Әхмәт</i>	
<i>Исхак тәржемәсе</i>	98
Альбомга (В альбом). <i>Әхмәт Ерикәй тәржемәсе</i>	99

Су кызы (Русалка). Эхмат Фэйзи тәржемәсе	100
«Син эшәң тиң бүләкне монда...» («Великий муж! Здесь нет награды...»). Эхмат Исхак тәржемәсе	101
Үлөл ятучи гладиатор (Умирающий гладиатор). Эхмат Фэйзи тәржемәсе	102
Бородино (Бородино). Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	103
«Мин шикләнем карыйм киләчәккә...» («Гляжу на будущность с боязнью...»). Әнвәр Давыдов тәржемәсе	106
«Синең караш күктәй ялтырый...» («Как небеса твой взор блистает...»). Шәйхи Маннур тәр- жемәсе	108
«Сүзләремне беркем кирәксенми... мин ялгыз...» («Никто моим словам не внимлет... я один...»). Булат Ибраһим тәржемәсе	108
«Үл җырласа — тавышы китә эрел...» («Оно поёт — и звуки тают...»). Эхмат Исхак тәржемәсе	109
Хәнҗәр (Кинжал). Эхмат Юныс тәржемәсе	109
«Дүлкәнланган чәктә саргылт кич басулар...» («Когда волнуется желтеющая нива...»). Мостафа Нагман тәржемәсе	110
«Чак кына ишетсәм...» («Слышу ли голос твой...»). Эхмат Ериқай тәржемәсе	111
Шаһыйрьнең үлеме (Смерть поэта). Кави Нәҗми тәржемәсе	112
«Мин — мөсафир, җапы яқлар гиздем...» («Спеша на север из далека...»). Ландыш Равилова тәржемәсе	115
Фәләстийн ботагы (Ветка Палестины). Илһам Нагман тәржемәсе	116
Тоткын (Үзник). Нур Баян тәржемәсе	118
Үйләнү (Дүмә). Кави Нәҗми тәржемәсе	120
Шаһыйрь (Поэт). Эхмат Юныс тәржемәсе	122
Терек бүләкләре (Дары Тереха). Шәйхи Маннур тәржемәсе	124

Дога (Молитва). Галимҗан Гыйльманов тәржемәсе	127
Ышанма үзеңә (Не верь себе). Булат Ибраһим тәржемәсе	128
«Сәләмләү шигырем бу, сонарып...» («Ребёнка милого рожденье...»). Ландыш Равилова тәржемәсе	130
Өч хәрмә (Три пальмы). Шәйхи Маннур тәржемәсе	131
Һава карабы (Воздушный корабль). Нур Баян тәржемәсе	134
Портретка (К портрету). Фәнил Гыйләҗев тәржемәсе	137
«Хуш, исән бул, юлчыган Рәсәй...» («Прощай, немытая Россия...»). Ленар Шәех тәржемәсе	137
Ямансу да, моңсу да (И скучно и грустно). Әнвәр Давыдов тәржемәсе	138
Балытлар (Тучи). Әнвәр Давыдов тәржемәсе	140
«Шүңдый сүзләр бар; мәһнәсе...» («Есть речи — значение...»). Галимҗан Гыйльманов тәржемәсе	141
Васьять (Завещание). Эхмат Исхак тәржемәсе	142
Гётедан (Из Гёте). Ленар Шәех тәржемәсе	143
Килешү (Договор). Рифат Сәлах тәржемәсе	144
«Өзелде имән яфрагы бертүгән ботагынан...» («Дубовый листок оторвался от ветки родимой...»). Эхмат Исхак тәржемәсе	145
«Серле, салкын ярымбитлек асларынан...» («Из-под таинственной, холодной полумаски...»). Илһам Нагман тәржемәсе	146
Үлөк махәббәтә (Любовь мертвеца). Нур Арсланов тәржемәсе	147
Дингез патшасы кызы (Морская царевна). Шәйхи Маннур тәржемәсе	149
«Ялтыз нәрәт үсә тәнәктә...» («На севере диком стоит одиноко...»). Эхмат Ериқай тәржемәсе	152
Ақлау (Оправдание). Ландыш Равилова тәржемәсе	153

Пайгамбар (Пророк). Салих Баттал тәржемәсе	154
Ватан (Родина). Сахаб Урайский тәржемәсе	156
Тош (Сон). Заки Нури тәржемәсе	157
Бахас (Спор). Каяи Нажми тәржемәсе	158
Тамара (Тамара). Әхмәт Ерикәй тәржемәсе	161
Кыя (Үтёс). Әхмәт Фәйлан тәржемәсе	163
«Мин ягызым чыгып китәм юлга...» («Выхожу один я на дорогу...»). Сахаб Урайский тәржемәсе	164

ПОЭМАЛАР

(1832—1841)

Дингезне (Морях). Әхмәт Юныс тәржемәсе	166
Боярин Орша (Боярин Орша). Әхмәт Исхак тәржемәсе	170
Тамбов казначейшасы (Тамбовская казначейша). Заки Нури тәржемәсе	209
Иван патша Васильевич, яшь опричник һәм гайрәтле купец Калашников турында жыр (Песня про цоря Ивана Васильевича, молодого опричника и удалого купца Калашникова). Шәйхи Маннур тәржемәсе	236
Качкын (Беглец). Шәйхи Маннур тәржемәсе	254
Мишири (Мишири). Әхмәт Исхак тәржемәсе	259
Демон (Демон). Әхмәт Исхак тәржемәсе	288